

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

19. An Confessarius virtute lubilæi habens facultatem dispensandi, & commutandi vota, extendatur hæc facultas ad juramenta promissoria Deo facta, vel ad vota jurata? Et an verò, si facultas delegata ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Pontifice commutatum ad materiam non referuatum, v.g. in elemosinas, in confessiones mensuras, &c. posse Confessarium vi Iubilæi, & Episcopum hanc materiam commutationis non referuatum commutare in aliam materiam. Ita Lauorius de Iubilæo, p. 2. c. 27. n. 102. Tambur. de iure Abb. tom. 2. disp. 18. q. 8. num. 11. Aragon in 2. 2. q. 88. art. 12. Malderus in 2. 2. tr. 10. c. 5. dub. 11. Sayrus in Clauis Regia, lib. 6. cap. 12. n. 24. Lefsius lib. 2. c. 40. dub. 13. n. 105. Sanchez de matrim. l. 8. disp. 9. n. 20. & Pontius de matr. lib. 8. c. 8. §. 2. n. 24. vbi sic ait. Sexto colligitur Episcopum etiam dispensare posse in materia in quam à Pontifice commutata sunt prædicta vota referuata, & idem dicendum est de quouis alio habente priuilegium ad dispensandum in votis, quia post commutationem prioris voti materia non est referuata Pontifici. Ita ille, & ego. Nec valet dicere, Primò quòd subrogatur sapit naturam eius cuius loco subrogatur, l. 1. Cod. de rei uxoria actione. Cum ergo sit votum castitatis, aut Religionis, cuius loco subrogatur materia illa, in quam facta est commutatio, referuata erit, sicut votum castitatis, aut Religionis. Secundò, quia onus illud, in quod facta est commutatio, videtur impositum ex præscripto Pontificis, in præcepto autem Superioris non potest inferior dispensare, l. minor magistratus, ff. de arbitris. Nam respondendo ad primum, illud axioma esse verum in fauorabilibus, non autem in odiosis, qualis est referuatio. Ad secundum respondeo non esse ibi peculiare præceptum Pontificis, sed ex causa concessa est in gratiam votantis facultas dispensandi, aut commutandi rito alicui docto, ea tamen lege, aut conditione, vt votanti imponat pia aliqua opera, non tamen præcipit Pontifex illa pia opera ita manere sub obligatione, vt non possit Episcopus ex causa in illis dispensare.

RESOL. XVII.

An Confessarius vi Iubilæi, vel Episcopus possit commutare votum perpetue Castitatis, vel Religionis metu leui extortum? Idem est dicendum de votis emissis in periculo mortis, & naufragij. Et an votum etiam solemne ex leui metu iniuste incusso edictum in foro conscientia sit irritum? Ex parte 5. tr. 12. Resol. 62. alias 61.

Negatiuam sententiam docet ex Syluestro Iulius Lanotius de Iubil. part. 2. cap. 27. num. 187. & Suarez de Relig. tom. 2. lib. 6. de voto, cap. 26. num. 4. & 5. quia inuoluntarium, quod in tali voto inuenitur, est tantum secundum quid, quod non sufficit ad tollendam referuationem, vt est clarum in votis emissis in periculo mortis & naufragij, in quibus inuoluntarium secundum quid non tollit referuationem.

1. Verum his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto cum Lessio lib. 2. capite 40. num. 31. Henriquez lib. 11. cap. 15. num. 8. in glossa litt. A. Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 8. num. 11. & Leo de Iubilæo, part. 2. quest. 17. sect. 1. num. 97. vbi sic ait. Queritur an possint dispensare Episcopi, & per consequens etiam Confessarius virtute Iubilæi quando Religionis votum & castitatis fuerit metu leui emissum, loquimur enim hic de metu incusso ab extrinseco, non autem de incusso ab intrinseco, puta emissio ratione infirmitatis, naufragij, &c. quia hic metus non tribuit, secundum communem Doctorem sententiam, facultatem Episcopis, vt in nostro tractatu, cum de obligatione voti diximus, & responderetur affirmatiuè. Ita ille, & ratio est, quia talia vota facilis dispensationis sunt. Tom. IV.

esse debent, tum ob imperfectionem consensus, quippe aliquo modo extorti, tum etiam ob odium iniuste extorquentis, præsumendum non est Papam sibi referuare velle. Adde, vt obseruat Layman, loco cit. ex Nauarro & Rodriq. votum etiam solemne ex leui metu iniuste incusso edictum in foro conscientia esse irritum.

3. Sed circa casus occurrentes in Iubilæo quoad commutationem votorum remitto me ad ea, quæ dixi in p. 1. tract. 11. à resol. 39. vsque ad resol. 85. loquens de Bulla Cruciatæ.

RESOL. XVIII.

An Confessarius virtute Iubilæi, in quo datur facultas commutandi vota, exceptis votis Castitatis, & Religionis, possit commutare iuramenta pia Religionis, & perpetue Castitatis? Et an dicta, iuramenta sint referuata Summo Pontifici, vel tantum Episcopis? Ex parte 5. tract. 12. Ref. 60. aliàs 59.

1. Negatiuam sententiam docet in terminis Sanchez de matr. l. 8. disp. 13. n. 7. & in summ. tom. 1. l. 4. c. 54. n. 21. Layman. l. 4. tr. 3. c. 11. num. 4. & alij quos ego ipse citauì & sequutus sum in 4. p. tract. 4. resol. 69. ex ratione ibi adducta.

2. Verum contrariam sententiam non carere sua probabilitate, ibi etiam probauimus, quam aperte docere videtur in terminis Iubilæi Alphonfus de Leon. art. 2. q. 13. sect. 1. n. 83. vbi sic ait. Queritur primò an possit Confessarius commutare iuramenta Castitatis & Religionis, & Sanchez p. 1. summ. c. 54. n. 24. videtur negare ex eo quòd dicta iuramenta respiciant aliquam promissionem Deo factam, induunt rationem votorum, & sic pari passu cum illis ambulant, tamen concedit ipse Sanchez contra aliquos, quòd dicta iuramenta non sint referuata Summo Pontifici, sed tantum Episcopis, vnde videtur omnino affirmandum, quòd dicta iuramenta possit Confessarius commutare vi Iubilæi, omnia vota quæ potest Episcopus commutare auctoritate ordinaria. Vnde Sanchez, si hoc negaret, deberet probare etiam quòd possint commutare dicta vota vt Delegati Summi Pontificis, quod neque probat, neque probare potest.

RESOL. XIX.

An Confessarius virtute Iubilæi habens facultatem dispensandi, & commutandi vota extendatur hæc facultas ad iuramenta promissionis Deo facta, vel ad vota iurata? Et an verò, si facultas delegata dispensandi, aut commutandi esset limitata ad vicium votum, tunc possit auferri iuramentum de eadem materia illi concomitante adiunctum? Ex p. 5. tract. 12. Ref. 58. aliàs 57.

1. Negatiuam sententiam docet Valentia tom. 3. Sup. hoc sup. disp. 6. q. 6. punct. 4. Azor. tom. 1. l. 11. c. 10. q. 2. in tr. 3. Ref. 85. & in to. 3. tr. 2. leg. 4. lib. 4. cas. 53. num. 20. & alij. Probatur hæc opinio, doctrinam quia cum conceditur priuilegium gratis, non est laxè interpretandum, sed strictè. Si ergo conceditur facultas ad dispensandum in voto, non est extendenda ad vinculum iuramenti, iuxta regulam textus in c. porro: de privileg. Secundò, quia ista sunt vincula diuersæ rationis, cum autem conceditur maius, concessum intelligitur minus, si sint eiusdem rationis, vnde in dispensationibus matrimonij quoties impedimenta sunt diuersæ rationis, non censetur sublatum vnum impedimentum minus ex ablatione maioris, & in c. cui de non

Quæ omnes hic sunt appositæ in præterito tr. 3. de Bulla Cruciatæ à Ref. 69. vt que ad 122

Quæ hic est sup. in tr. 3. Ref. 92. & in tom. 8. tr. 4. Ref. 79.

Sup. hoc in Ref. annor. præterita.

N A
O N I A
I I I V V
I I I

Sacerdotali, de prob. in 6. dicitur potestatem ex privilegio datam ad providendum de maiori prae-benda non esse extendendam ad minorem prae-bendam. Tertio, quia quando conceditur privilegium ad dispensandum in votis, solet in nonnullis concedi etiam ad dispensandum in iuramentis. Signum ergo est, necessarium esse tale privilegium expressum. Haec opinio est satis probabilis.

2. Sed ego contrariae tanquam probabiliori adhaerco, quam tuctur Basilius Pontius *de matrim. l. 8. c. 11. num. 5.* Suarez *de Religione, tom. 1. lib. 6. cap. 14. à n. 19.* Dico igitur delegatam potestatem in votis dispensandi, illaque commutandi, extendi tum ad iuramenta pia absolute facta, tum ad vota iuramento ex proposito confirmata, tum etiam ad vota iurata, tametsi iuramentum & votum eiusdem materiae concomitanter se habeat; & ratio est, quia si solum esset votum, dispensabile esset, etiamsi solum esset iuramentum, ex eo autem quod sint concomitantia illa duo vincula, unum non mutat suam naturam ex confortio alterius; ut si quis teneatur irregularitate ex homicidio casuali, & ex voluntario, haec coniunctio non tollit, quominus possit in casuali Episcopus dispensare iuxta formam Tridentini, & hanc sententiam probabilem vocat Filiucius *tom. 2. tract. 26. c. 9. n. 256.* & Sanchez *ubi supra, c. 54. n. 21.*

3. An vero si facultas delegata dispensandi, aut commutandi, esset limitata ad unicum votum, tunc posset auferri iuramentum de eadem materia illi concomitanter adiunctum. Respondet Suarez *lib. 6. de voto, c. 14. n. ult.* non posse tolli nisi adiunctum accessorie: at vero Sanchez *l. 8. de matr. disp. 2. c. 53. n. 21.* tenet posse vtrumque tolli, & suadet ratio adducta n. 21. quia scilicet sublato voto, seu remissa promissione, tollitur etiam indirecte iuramenti vinculum.

RESOL. XX.

An virtute Iubilaei possit Confessarius commutare iuramentum solvendi usuras, aut metu iniusta extortum?
Et an possit Confessarius virtute Iubilaei commutare vota in favorem tertii facta nondum tamen acceptata, ut v. g. si quis vouerit se daturum Calicem certae Ecclesiae, vel elemosinam certae personae, aut construendam Ecclesiam, &c. sine consensu illius, in cuius favorem sunt facta? Ex part. 5. tr. 12. Ref. 7. aliis 56.

Quae hic est
 sup. in tr. 3.
 Ref. 84. & in
 aliis 5. eius
 primae not.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Ludouic. de la Cruz, Sanchez, & Suarez, quos citavi in 4. p. tr. 4. resol. 19. quibus nunc addo Layman. *lib. 4. tr. 3. c. 11. n. 8.* vbi docet quod facultas dispensandi in votis, aut illa commutandi, non attenditur ad relaxationem & commutationem iuramentorum, per quae nullum ius parci, cui iuramenta praestantur, acquiritur, qualia sunt iuramenta adiecta contractui, in quo est turpitudinis, vel iniustitia in creditore, ut est iuramentum factum homini solvendi usuras, aut metu extorta.

2. Sed licet haec opinio sit probabilis, non minus probabilem contrariam existimo, quam praeter Trullenck, Ledesma, & Rodriguez, quos in dicta resolutione citavi, tenet etiam nouissimè Bossius in *Iubilaeo selt. 2. cas. 6. n. 4.* vbi sic ait. His tamen non obstantibus non caret magna probabilitate affirmatiua sententia, quod si facultas delegata circa vota extendatur ad talia iuramenta, cum iniuria, vel iniustitia extorta, quia cum per talia iuramenta nullum ius, nullaque obligatio acquiritur homini, cui praestantur, neque etiam secundo; sed tota obligatio oritur, seu acquiritur Deo, qui in testem inuocatur, ac proinde solus Deus sit creditor, teneturque iurans seruare iuramentum solum propter Dei honorem, & intuitu Re-

ligionis, iuramenta videntur verè induere rationem voti, votisque equiparari, & licet iuramenta non sint facta Deo, sed homini, quoad obligationem tamen censentur tanquam iuramenta facta Deo, cum obligent intuitu solius honoris Dei, ergo cui conceditur facultas relaxandi, vel commutandi vota, quibus promissio soli Deo acquiritur, censentur etiam concedi haec omnia iuramenta, per quae soli Deo obligatio acquiritur.

3. Notandum est tamen hic obiter posse Confessarium virtute Iubilaei commutare vota in favorem tertii facta, nondum tamen acceptata, ut, v. g. si quis vouerit se daturum Calicem certae Ecclesiae, vel elemosinam certae personae, aut constructurum Ecclesiam in honorem talis Sancti, &c. In his casibus potest Confessarius dicta vota in alia commutare, sine consensu illius, in cuius favorem sunt facta. Ita Pontius *de matr. lib. 8. c. 8. §. 1. n. 8.* Filiucius *tom. 2. tr. 26. cap. 9. num. 257.* Barbof. *de potestate Episcopi, p. 1. alleg. 36. num. 2.* Moneta *de commutatione ultima volunt. cap. 6. num. 64.* & alij.

RESOL. XXI.

An Confessarius virtute Iubilaei possit absoluerè a casibus Episcopo reservatis?
Et an hoc etiam extendatur ad casus, & censuras reservatas ab Episcopo etiam post Iubilaei publicationem?
 Ex p. 3. tr. 4. Ref. 148. aliis 149.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Bonac. *de cens. disp. 1. q. 3. art. 15. n. 10.* Cortolanus *de casibus reseru. p. 1. sent. 3. art. 15. num. 7.* & alij. Ratio est, quia Clemens VIII. in Bulla quadam decreuit, ne vllus prae-textu cuiuscunque privilegij absoluat a casibus reservatis Episcopo.

2. Sed haec opinio refellenda est, & idèò merito contrariam amplectuntur Zanardus in *direct. part. 1. de sacram. Poenit. c. 2. §. 34.* Floronus *de casibus reseru. part. 1. c. 4. §. 8. n. 7.* Henriquez *lib. 13. c. 14. n. 9.* Vgolinus *de casibus, tab. 1. cap. 10. §. 4.* Valquez in 3. part. tom. 4. q. 91. dub. 10. n. 6. Reginald. *tom. 1. l. 8. c. 5. selt. 1. n. 17.* Gualthius *p. 1. l. 4. c. 15. n. 28.* Suarez *de cens. disp. 7. selt. 5. num. 10.* & alij, quia cum in Iubilaeis conferatur expressè absolutio a casibus reservatis Pontifici, à fortiori censetur concessa facultas absolueri à censuris, & casibus Episcopalis. Et hanc opinionem aliqui, & optimè quidem, extendunt ad casus, & censuras reservatas ab Episcopo, etiam post Iubilaei publicationem.

RESOL. XXII.

An Confessarius virtute Iubilaei, Bulla Cruciat, aut alterius privilegij possit commutare vota extra Sacramentali confessionem?
Et ita facièdo, an Confessarius peccet mortaliter, per doctrinam, quae in §. 2. huius Resolutionis traditur?
Ex quo etiam inferatur, an Regulares teneantur per se concluso scandalo, observare praeccepta Synodalia, & an censurae Synodales per Episcopum promulgatae ligent Regulares?
Et deducitur, an verba imperatina continent praecceptum, Et quid dicendum est in Concilio, & Decreto Pontifici, an verba imperatina semper accipienda sint praecceptiva? Ex p. 5. tr. 12. Ref. 36.

§. 1. Affirmatiuam sententiam esse probabilem, mam & tutam in praxi, satis docui in 3. part. tract. 2. resol. 9. & iterum in 4. p. tr. 4. resol. 8. cum multis titis Doctoribus, quibus nunc addo illos, quos citavi in